קו: הרי עלי עשרון פרק שלשה עשר מנחות

אפשר דמייתי שיתין בחד מנא ומגע להו וקמיין. תימה והא תניא בהקומץ רבה (לעיל כד.) והריס ממנו בקומצו מן הממובר שלא יציא עשרון בשני כלים ויקמוץ ומשמע התם כגון דחק קפיזא בקנא אע"ג דעריב מעילאי ותין לתלא בין עשרון אחד לכמה עשרונות דהא על כרחך הא דקתמרי' הכא ומגע להו וקמיץ למה לי דמגע להו אי לאו משום דכתיב ממנו כדדרים להו התם וכיון דמדכתיב ממנו נפקא יש לנו למעט שני עשרונות בשני כלים כיון דחדא מנחה ניהו ותד קומץ לתרוייהו אע"ג דנגע כמו עשרון אחד בשני כלים ולריך לפרש שני כלים דהכא בערביה של תרנגולים דהתם ותע"ג דמפקקן מחיתה הא נוגע ות"ת דבכולה שמעתא משמע דלא אסרינן אלא לערב חובה בנדבה אבל חובה בחובה משמע דשרי ות"כ לרבי יאמר אם ששים עשרונים נדרבי הרי עלי עדיין עשרון ג' ואם פחות מס' נדרבי הרי עלי עדיין כל מה שחיסרתי מס' ועוד עשרון אחד יותר ומייתי שיתין בחד מנא וחד בחד מנא ומגע להו וקמיץ מהאי וקמיץ מהאי דכיון שהכל חובה נבדבה אבל לערב ויש לומר כדאיתין לעיל בפרק החובה (דף פח.) התורה אמרה טוב אשר לא תדור ואת אמרת ליקו ולינדר לכתחילה ואין לנו לעשות כאן תקנה ע"י הרי עלי אבל בהרי זו הרי דהוי מ) נדבה ורבי כר' אליעזר בן יעקב ואין לומר דלייתי שיתין בחד מנא וחד בחד מנא ומגע להו וקמיץ להו מעשרין אנדבה דבששים הא מ) כי כלל חובה מערב בנדבה הוה ליה חיסר שמנה וריבה שמנה: **לא** יפחות משני גזירין. ודווקא כי אמר עליס אבל כי אמר עך מייתי גזיר אחד כדאיתא בשקלים (דף יא): **לא** יפחות מן הקומץ. במסכת שקלים בפרק שלשה עשר שופרות (דף יא) פליגי אי לגיעור יד בעלים אי לגיעור יד כהן: **המעלה** את הקומץ בחוץ חייב.

והא כללא הוי מעלה קומץ בפנים דהקטרה מעליתא היא והלכך לא מסיב להו בשיתא כך פירש בקונטרס וות"ת ומי סתם לן תנא כר' אליעזר דבפרק בתרא (דף יב:) דרבנן בתרא דזבחים (דף קי.) ומייתי ליה לעיל בסוף פרק קמא (דף יב:) דרבנן תמייני בחוץ ווי"ל דקומץ דנקט לאו לאפוקי כזית אלא לאפוקי מאיהך דרבי אליעזר דאמר בשני זיתים לבונה עד שיקריב שני קמצים ולפירוש זה לא מיירי בקומץ דסולת: **והא** איבא עולה. ות"ת והא איכא שמן דאמ"ל בפרק כל המדיר (זבחים לא:) דכלול וי"ל דאיכא שמן דאכלי כהנים לא פסיקא ליה ועוד קשיא והא איכא עליס דאפי' לרבי דאמר טעון קמילה הכל קרב כמפורש בהקומץ רבה (לעיל כ:): ודילמא

מוראה

לכך נתכוונתי: **גמ'** תנו רבנן [3]קרבן מלמד שמתנדבין עצים וכמה שני גזירין וכן הוא אומר [4]והגורלות הפלנו על קרבן העצים רבי אומר עצים קרבן הם טעונין מלח וטעונין הגשה אמר רבא ולדברי [5]רבי עצים טעונין קמיצה אמר רב פפא לדברי רבי עצים צריכין עצים: לבונה לא יפחות מן הקומץ: מנלן דכתיב [6]והרים ממנו בקומצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה מקיש לבונה להרמה דמנחה מה הרמה דמנחה קומץ אף לבונה נמי קומץ: ת"ר [7]הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר שקרב לגבי מזבח אלא לבונה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב למזבח ותו ליכא והא איכא [8]עולה איכא עורה לכהנים והא איכא עולת העוף איכא

מוראה

כל כך עד שיודע בעצמו שנטעלם לא לכך נתכוין: **גמ'** קרבן. נפש כי תקריב קרבן מנחה (ויקרא ב): **וכן הוא אומר**. דעליס איקרי קרבן: **וטעונין הגשה**. בקרן דרומית מערבית כמנחה: **עליס טעונים קמילה**. שמרסקן לעליס דקין עד שנוטל מהם מלא קומלו: **עליס**. שהתנדב אדם טעונים עליס להסיקן בעלי הקדש כשאר קרבנות: **מנלן**. דסתם הקטרה הוי קומץ: **פירשתי**. אחד מאותן הקריבין כולם למזבח ואיני יודע איזה מהם פירשתי. וקא (ס) מלקא דעתך דודאי מדנחות למניינא דעתיה [ומין] למידי לית ליה (ס) ניה היתר שייריס לכהנים ואע"ג דאיכו נקטר כולו י) כמין עולת העוף ומנחת נסכים והילכך יביא מכולן אבל היכא דאמר הרי עלי למזבח סתם משמע דבר שנקטר[9] היינו לבונה: **ופו ליכא**. ומאילמא קמייתא קאי דאין לך דבר הקרב כולו למזבח אלא לבונה:

מוראה

ודלמא כולה חובה היא וכל [6]שהוא ממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו אמר ר' יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי דמסיק להו לשום עצים וכרבי אליעזר [7]דתניא רבי אליעזר אומר (ס) [1]לריח ניחוח אי אתה מעלה [8]אבל אתה מעלה לשום עצים אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ודלמא דכולי עלמא מותר לערב חובה בנדבה והכא בדרבי אליעזר קא מיפלגי דרבנן אית להו דרבי אליעזר ורבי לית ליה דרבי אליעזר אמר ליה אי סלקא דעתך לרבי מותר לערב חובה בנדבה ודרבי אליעזר לית ליה אפשר דמייתי שיתין בחד מנא וחד בחד מנא ומגע להו וקמיץ רבא אמר דכולי עלמא מותר לערב חובה בנדבה ודכולי עלמא אית להו דרבי אליעזר והכא בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן קא מיפלגי [9]דתנן אפי' מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג רבי אליעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר [2]למנחה ולוג שמן רבנן סברי (כ) [3][כרבנן] דאמרי ס' לוג וכל חד וחד עשרון לוגה קא שקיל ורבי סבר כר' אליעזר בן יעקב דאמר אין לה אלא לוגה ולא ידענן אי חדא מנחה היא דסגי לה בחד לוג אי שתי מנחות ניהו דבעינן שני לוגין רב אשי אמר בקטן והביא גדול קמיפלגי רבנן סברי קטן והביא גדול יצא ורבי סבר לא יצא והא איפלגו בה חדא זמנא [4]דתנן [5]קטן והביא גדול יצא רבי אומר לא יצא צריכא דאי איתמר בהא בהא קא אמרי רבנן משום דאידי ואידי קומץ הוא אבל התם דקא נפישי אימורין אימא מודו ליה לרבי ואי איתמר בההיא בההיא קאמר רבי אבל בהא אימא מודי להו לרבנן צריכא [6](סימן עצי"ם זה"ב יי"ן עול"ה תוד"ה שו"ר): **מתני'** [7]הרי עלי [8]עצים לא יפחות משני גזירין לבונה לא יפחות מקומץ [9]חמשה קמצים הם [10]האומר עלי לבונה לא יפחות מקומץ המנרב מנחה יביא עמה קומץ לבונה המעלה [11]את הקומץ בחוץ חייב שני בזיכין [12]טעונין שני קמצים הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב [13]כסף לא יפחות מדינר [14]כסף נחשת לא יפחות ממעה כסף [15]פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יהא מביא עד שיאמר לא

ודילמא

[16]תנו רבנן [17]קרבן מלמד שמתנדבין עצים וכמה שני גזירין [18]טעונין שני קמצים הרי עלי לבונה יצא [19]רבי אומר עצים קרבן הם [20]רבי עצים טעונין [21]קמיצה אמר רב פפא לדברי רבי עצים צריכין עצים: לבונה לא יפחות מן הקומץ: מנלן דכתיב [22]והרים ממנו בקומצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה מקיש לבונה להרמה דמנחה מה הרמה דמנחה קומץ אף לבונה נמי קומץ: ת"ר [23]הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין לך דבר שקרב לגבי מזבח אלא לבונה פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל דבר שקרב למזבח ותו ליכא והא איכא [24]עולה איכא עורה לכהנים והא איכא עולת העוף איכא

מוראה

[25]עולה איכא [26]עולת העוף ומנחת נסכים והילכך יביא מכולן אבל היכא דאמר הרי עלי למזבח סתם משמע דבר שנקטר[27] היינו לבונה: **ופו ליכא**. ומאילמא קמייתא קאי דאין לך דבר הקרב כולו למזבח אלא לבונה:

מוראה

עין משפט נר מצוה

ב א מי' פ"ה מהל' איסורי מזבח הל' ב:
ג ב מי' פי"ז מהלכות מעה"ק הלכה ה:
א ג ד מי' שם הלכה יג:
ב ה מי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה כ:
ג ו מי' פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ח:
ז מי' פ"ג מהלכות ערכין הלכה טו:
יד ת מי' שם הלכה יב:
טז ט מי' פי"ז מהל' מעה"ק הלכה יא:

רבינו גרשום

רבולה חובה וחסרו להו שיריים דהא קומץ אחרינא מאיהך כלי קטן הוא דלא קא איעבוד שולחן ממש אהדדי. והכי אפשר למעבד אלא ש"מ מדלא אמר הכי דבסותר לערב חובה בנדבה קמפלגי דר' סבר אסור לערב הילכך לא מצי עביד הכי דהא י' דחובה ניתנו בשארא דהוו להו נדבה בכלי אחד ולאו בדר' אליעזר קא מפלגי: רבנן אמרי דמייתיין שיתין בחד מנא כדבנן דאמרי לס' עשרונים ס' לוגין וכל חד וחד עשרון לוגא דהנך ס' לוגין קא שקיל וכתנאי דעשרונים יהא תנאי הלוגין: ורבין סבר כולהו ס' אין להו אלא חד לוג. ולהכי לא מצי אייתי ס' בחד מנא דלא ידענן אי חדא מנחה היא כל הני ס' דאמרי' ס' נדר ופני בחד לוג שמא שתי מנחות ניתנו דהיא הוו חובה והשאר הוו נדבה צריכי ב' לוגין חד למנחת חובה וחד למנחת הילכך אי אפשר בתקנה אלא א"כ מייתי ס' לתודיהו ויהיב כהו לוג וכן מא' יעד ס' דמכל חד וחד איכא למיסר מנחה באפי נפשה והא חדא מנחה יש לה חד לוג כין גדולה כין קטנה: יב אשי לא מהדר לתרוצי אי אותר קא מיפלגי ולא איירי כלל בכל הני דאמרן אלא פסיק דאמר דבהא פליגי. רבנן סברי קטן והביא גדול יצא. ואם נדר י' והביא ס' יצא: ואם איפלגו דתנן קטן כו': דאידי ואידי קומץ הוא. כין שהביא מנחה קטנה בין מנחה גדולה אין מעלה ממנה לגבוה אלא חד קומץ להכי קאמרי רבנן דיצא: אבל התם בדמה דקא נפישי אימורין. דכי נתנדב עגל והביא אמר דאימורין דפר נפישי מדעגל דהוי לגבוה שפי ממה דנדר אימא מודו ליה לר' דלא יצא צריכא: ה' קמצין הן. דבה' עניין הוו חשיבי קמצין: האומר הרי עלי לבונה סתם מתוך ביתו קומץ: טעונין ב' קמצין. ליתן בכל א' קומץ לבונה: לא יפחות ממעה כסף. נחשת שיהא שוה מעה כסף ולהכי זוטר דמי נחשת מכולהו

שיטה מקובצת

גמ' דתנן ראביי אומר אפי' מנחה של ששים: שם הלוג שמן רבנן סברי לה כרבנן דאמרי ס' לוג: שם חמשה קמצים הם האומר הרי עלי לבונה סתם שאין לך דבר שקרב כולו למזבח אלא לבונה: שם מכל דבר שקרב כולו למזבח ותו ליכא: רש"י ד"ה דלמא כו' הוה ליה כל מה שבכלי שייריים וכי קמיץ: ד"ה אית ליה כו' ואי כולה חובה: ד"ה ורבי לית ליה כר' דתו לא מקבל לקומץ בתרא דלמא כוליה חובה היא וקם ליה: ד"ה אפשר כו' אי לא הא דקמיצנא להו אחובה ומאי כו' ולאוהה נדבה דשם בכלי גדול ומגע להו מגיע שני ראשי הכלים זה בצד זה: בא"ד נדבה דבכלי הגדול אקומץ דכלי קטן ומסקר: בא"ד קמייתא של כלי גדול חובה: ד"ה אין לה לבנתה אלא לוגה לוג לכל המנחה ואי עריב: בא"ד בכלי אחד סני להו כשני לוגין ואי חדא: ד"ה קטן והביא גדול וזה כו' אלא ג' עשרונות יצא ולא בעי: ד"ה אימורין דגדול כו' ואיכא למיסר דלאו הכי נדר בההוא קאמר לא יצא כשום דנפישין אימורים דדידה: ד"ה נחשת כו' לא יפחות משוה מעה כסף: ד"ה יביא כו' שיהיב בעצמו שמעולם לא נתבונן לכל כך הס"ד: ד"ה מגלן דסתם הקטרת לבונה הוי קומץ: תר"ה אפשר כו' כגון דחקק קפיזא בקבא אע"ג: בא"ד דהוי נדבה הס"ד ומה"ד ורבי קראב"ד: ד"ה המעלה כו' ואי"ת ומי סהב לן תנא כר' אליעזר דפ"ג דזבחים. וע"ב דף קט ע"ב:

מסורת הש"ס

א) [נחמיה עו: וס"ג]. ב) וכתיב עו: יומא מז: סוטה כב. יומות ק.. ג) לעיל פח.. ד) ל"ק. ה) לקמן קז:. ו) סיום לראשי חטאים ומלון הרי עלי. ז) סקלים פ"ז מ"ו מעילה יט:. ח) [לעיל נב:]. ט) [ערין תוס' שבת 3. ד"ה לא יפחות]. י) [לעיל כ:]. כ) [חמילה יט:: פ"ם מיומת רבא ירמ"ם מהיכפ"ן]. ל) [לעיל עב:]. מ) ל"ל מיקן. נ) ל"ל בחמת. ל"ק. ס) ל"ל מכלי כי לריהי כי ולאוקמה דסם בכלי לתאנין נדבה ומגע מי. ל"ק. ע) [ע"ז לא:]: הסלנות. פ) ל"ל ומקטיר נדבה והבר דחובה ד"ש נמי מי. צ) ל"ל מבי מחד ליט. ל"ק. ק) כ"ל דאיתי. ר) ל"ל מנו מולה טוף. ל"ק. ש) [ע"ז לא:]: מנחת סולת. ל"ק. ת) ני הל"ק נדבה הס"ד ואמ"ל ד"ה ומכי. א) ל"ל מ כלל חובה ומעורבה נמדבה. ל"ק.

תורה אור השלם

1. קרבן ראשית הקריבו אתם לה' ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח: ויקרא ב יב
2. האם דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן: ויקרא יד כא
3. ונפש כי תקריב קربן מנחה לי"י סלת יהיה קربנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה: ויקרא ב א
4. והגורלות הפלנו על קربן העצים הכהנים הלוים והעם להביא לבית אלהינו לבית אבתינו לעתים מזמנים שנה בשנה לבער על מזבח יי אלהינו ככתוב בתורה:
נחמיה י ז לה
5. והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבח ריח ניחוח אזכרתה לי"י: ויקרא ב ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' ראביי אומר אפי' מנחה לא יעלו לריח ניחוח אי אתה מעלה: (ב) שם דכבן סבר ס' דאמרי ס' לוג לס' עשרון וכל חד וחד: (ג) רש"י ד"ה וכרבי ליה ליה וכו' דתו לא מצי מקבר בירן שהקטר לקומץ קמא דדלמא כוליה: (ד) ד"ה אפשר כו' כגון אחד גדול הכ"ל ד"ה ומגע להו מגע לרחק: (ה) ד"ה פירשתי כו' ואין מלקא דעתך דמכלכלה: (ו) ד"ה ומכי. ל"ל מ כלל חובה ומעורבה נמדבה. ל"ק.

תוספות רש"י

וכל שהוא ממנו לאישים הרי הוא בבל תקטירו. מדכתיב (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש וגו' ואי הכלי ממנו יתרלה היא דנרשקין ביה נמי לא תקטירו כל שממנו אשה לה' יש בכלל הוה קדשים ושיריו מנחה ולחם הפנים שקרב מהן בשר לכהנים שלמיהם יקן הקומץ ובן הכהנים קיימי שייריס בכל תקטירו (ובגיס מ.. מתאה שנתה לאם כל מעשיו הרי השייריס בכל תקטירו דבר שניתן (ויקרא ב) לא תקטירו ממנו אשה לה' לא תקטירו דבר שניתן ממנו לאם (יומא מז.) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו לה' (ויקרא ב) הוה ליה למיכתב ממנו אלא למיתרשים נמי בתמי נפשיה לא תקטירו כל שממנו שלה כבר אשה לה' יש בכלל לא אם כבר כל קרבנות חוץ מעולה. הם בכלל זה שיהי מנחות (מנחות כ.). ורבי אליעזר. דפליג במסכת זבחים (דף מז:) בתיבי תעשה שכן שייריס מאחר שבוקטרי לאיטרים נמצרבי אינרי תעשה בתיבי שלה שכן כלל. כי אליעזר אומר הוי הכל למעלה ירושה אם לא אם כבר תעשה למעלה בתיבי הן עצים אליף שעמה מהה קרא ולא המזבח לא יעלו יגר בתרים ואמר קרא לא תקטירו ממנו אשה לה' מלמד שנתקטרו כל עולה ר"ל אומר יעמוד לא כבר תעשה בתיבי עולה ר"ל אומר יעמוד לא כבר תעשה על המזבח כתיבי הן עצים. ואחר"כ תעוכר ניתנו ויצאו בעצים אחרים אחרים כבר תעשה בתיבי הן דכל שמתנו לאם לה דכל אחרים בהיבאי קרא כתיב קרבן לאשים הקריבו אותם לה' שאור וגם. כמרים אחה מכלו מן הקרבנים ומנחת שתי הלחם שהיא לאשים מן המשאר. ולא המזבח לא יעלו לריח ניחוח קרי נמי אשה לה' לאיקטרים כבל הקטירו אלא לאכר הקטירו אלא בשלמים לריח ניחוח (מנחות ק.). מלמד שנתקטרו כל הקטירו אלא בשלמים לריח ניחוח (מנחות ק.). ולכך נקט שם נמרים המשאר בלאשים לאשה לה' ומנחת עצים כי נמרי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com